

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 29 października 2019 r.

Pozycja 177

POSTANOWIENIE z dnia 11 lipca 2019 r. Sygn. akt Ts 1/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Wojciech Sych – przewodniczący i sprawozdawca
Zbigniew Jędrzejewski
Michał Warciński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 14 listopada 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej I.D.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 grudnia 2017 r. (data nadania), I.D. (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność art. 491⁴ ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 498) z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowieniem z 14 listopada 2018 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu. Stwierdził, że ze względu na sposób sformułowania uzasadnienia skargi nie było możliwe zrekonstruowanie konkretnego, konstytucyjnego prawa podmiotowego, które w sprawie miałyby zostać naruszone. Skarga nie spełniała zatem podstawowego wymogu wynikającego z art. 79 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p.TK).

Na powyższe postanowienie skarżąca – w ustawowym terminie – złożyła zażalenie, w którym wniosła o nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Zaskarżając postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 14 listopada 2018 r. skarżąca zarzuciła, naruszenie: art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK przez „uznanie, że skarga konstytucyjna nie spełnia wymogów określonych w ustawie i usunięcie braków nie jest możliwe”; art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK przez uznanie, że skarga nie zawierała wskazania, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącej i w jaki sposób zostało naruszone; art. 79 ust. 1 Konstytucji przez „uznanie, iż zasada równości nie jest źródłem praw podmiotowych w postępowaniu skargowym i nie może być wzorcem kontroli”.

Jej zdaniem, oparcie skargi tylko i wyłącznie na zarzucie naruszenia zasady równości nie może z góry wykluczać jej merytorycznego rozpoznania, a sama ocena zasadności kryterium różnicowania osób fizycznych wykracza poza zakres wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c i art. 61 ust. 7 u.o.t.p.TK). Na tym etapie postępowania Trybunał bada przede wszystkim, czy w zaskarżonym postanowieniu prawidłowo ustalono istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

3. W zażaleniu skarżąca twierdzi, że Trybunał niewłaściwie ocenił, iż skarga konstytucyjna nie zawierała wskazania, „która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącej i w jaki sposób zostało naruszone” oraz, że usunięcie tego braku nie jest możliwe. Dowodzi ponadto, że Trybunał niewłaściwie uznał, iż zasada równości nie jest źródłem praw podmiotowych i nie może być wzorcem kontroli. W jej opinii art. 32 ust. 1 Konstytucji może być samoistnym wzorcem kontroli konstytucyjnej, gdyż prawem obywatela jest, „(...) aby wszelkie różnice (...) wynikały jedynie z merytorycznych przesłanek oraz były uwarunkowane koniecznymi potrzebami (...), a tym samym możliwe jest potraktowanie zasady równości jako samoistnej podstawy skargi konstytucyjnej”.

4. Trybunał, odnosząc się do zarzutów skarżącej, stwierdza, że zasada równości może być źródłem praw podmiotowych, tylko wtedy, gdy jest „współstosowana” z innym przepisem. Oparcie skargi konstytucyjnej tylko i wyłącznie na zarzucie naruszenia zasady równości spowodowało, że nie ma możliwości zrekonstruowania konkretnego, konstytucyjnego prawa podmiotowego. W tej sytuacji wzorzec kontroli stanowi jedynie zasadę systemu prawa, a nie wolność lub prawo o charakterze konstytucyjnym. Uzupełnienie tego braku jest natomiast niedopuszczalne, gdyż doprowadziłoby do rozszerzenia skargi konstytucyjnej o kolejny wzorzec kontroli. Skarżąca w zażaleniu nie podnosi argumentu na związkowy charakter naruszenia zasady równości.

5. Trybunał Konstytucyjny w niniejszym składzie uważa za trafne i podtrzymuje stanowisko wyrażone w zaskarżonym postanowieniu, zgodnie z którym zasada równości nie jest samoistnym źródłem praw podmiotowych, których ochrony skarżąca mogłaby się domagać w trybie skargi konstytucyjnej, lecz wyznacza konstytucyjne standardy ich kształtowania.

5.1. Trybunał już wielokrotnie wypowiadał się o charakterze normy ustawy zasadniczej wynikającej z treści art. 32 ust. 1, w tym – najpełniej – w postanowieniu z 24 października 2001 r. (sygn. SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225) wydanym w pełnym składzie. Stwierdził wówczas, m.in., że „(...) art. 32 Konstytucji wyraża przede wszystkim zasadę ogólną, i dlatego winien być w pierwszej kolejności odnoszony do konkretnych przepisów

Konstytucji, nawet jeżeli konstytucyjna regulacja danego prawa jest niepełna i wymaga konkretyzacji ustawowej. W takim zakresie wyznacza on także konstytucyjne prawo do równego traktowania. Mamy tu do czynienia z sytuacją »współstosowania« dwóch przepisów Konstytucji, a więc nie tylko z prawem do równego traktowania, ale ze skonkretyzowanym prawem do równej realizacji określonych wolności i praw konstytucyjnych. W skardze konstytucyjnej należy powołać oba przepisy Konstytucji, dopiero one wyznaczają bowiem konstytucyjny status jednostki, który przez regulację ustawową lub podustawową został naruszony. Natomiast gdy chodzi o uprawnienia określone w innych niż Konstytucja aktach normatywnych – jeśli treść konkretnego prawa ustala się wyłącznie na ich podstawie – art. 32 Konstytucji stanowi zasadę systemu prawa, a nie wolność lub prawo o charakterze konstytucyjnym”.

5.2. Trybunał podtrzymuje pogląd wyrażony w zaskarżonym postanowieniu z 14 listopada 2018 r., że nie wskazano żadnego prawa podmiotowego ani wolności o charakterze konstytucyjnym, w zakresie których doszło do naruszenia zasady równości. Konieczność określenia, które z konstytucyjnych praw lub wolności zostało naruszone i w jaki sposób, wynika bezpośrednio z art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK. Dopiero spełnienie tej przesłanki umożliwia weryfikację interesu prawnego skarżącego w domaganiu się od Trybunału Konstytucyjnego zbadania konstytucyjności określonej regulacji prawnej, której zastosowanie doprowadziło do naruszenia tych praw lub wolności.

6. W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wniesione zażalenie nie podważa podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, dlatego – zgodnie z art. 61 ust. 8 u.o.t.p.TK – postanowił jak w sentencji.